

«Симферополь ауылының ЖОББ мектебі» КММ

Музыка пәні бойынша дидактикалық материалдар жинағы

Автор: Ехина Зульфия Дулатовна, Музыка пәні мұғалімі

Түсінік хат

Музыка пәні бойынша 5-6 - сыныптарға арналған дидактикалық материалдар.

Тапсырма беру барысында оқушыларға білім беру, оларды тәрбиелеу негізінде тұлғаның ақыл- ойы, сана-сезімі, шығармашылық қабілеті т.б көптеген тұлғалық қасиеттерінің дамуына, біліктіліктері шындалып, қабілеттерінің артуына, ой-өрісінің дамуына оң әсер етеді. Түрлі сипаттағы музыкамен байланысты музыкалық – ойындарды ойнағанда: байсалды, асықпай және көңілді, шаттанған көңілді жеткізуге талпындырады.

Әр ойынды ойнағанда әр баланың шығармашылық бастамасын, ойынды өз бетінше құру және ойлаған ойын іске асыру, өзін ойын желісі мен ережесін сәйкес ұстау қасиетін қалыптастырады. Ойын құру үдерісінде жолдастарына тілектестік қарым-қатынасын, олармен санаса білуді, қиын жағдайларда көмекке келуді, ойын материалын қолдануда келісім жасауды, дауларды әділ шешуді қалыптастырады. Ән-күй сабағында музыкалық дидактикалық ойындарды қолданудың мәні өте зор. Әнді орындағанда ойнап айтуға болады. Мысалы, екінші сәби топтарында әнді тірек сызба арқылы және де әнге сәйкес қимыл-қозғалыстар жасап орындауға болады, осы сәтте балалардың ой-өрісі дамып әнді тез жаттап алуларына мүмкіндік тудырады. Осы музыкалық дидактикалық ойындарды ән-күй сабағында, топта, серуенде, үйде ойнауға болады.

Мақсаты:

Жастарды өнер құндылықтарын жасауға қатыстыру, олардың бойына белгілі бір адамгершілік- эстетикалық мідениетті, көркемдік шығармашылық әдетті тәрбиелеу. Осы мағынада алғанда музыкамен қалыптасқан эстетикалық категория ретіндегі үлесімділік ұғымына жақын келеді. Музыкалық тәрбиенің негізгі мәні, мақсаты сапалық жағынан жеке рухани байлығын дамыту болып табылады.

Міндеттері:

- музыкалық әртүрлі іс-әрекеттер арқылы білімгерлердің сезімін ояту;
- музыканы сезім арқылы түсінуге болады;
- музыкалық шығарманы өз шамасына қарай орындау білуге үйретуде орындаушылық дағдыны меңгерту.

5-6 СЫНЫПҚА АРНАЛҒАН МУЗЫКА ПӘНІ БОЙЫНША ДИДАКТИКАЛЫҚ МАТЕРИАЛ

★ 1. Тақырып: Қазақтың ұлттық музыкасы

🎯 Мақсаты: Оқушыларды қазақтың ұлттық музыкалық аспаптарымен және дәстүрлі әуендерімен таныстыру. Қазақ халқының музыкалық мұрасы ғасырлар бойы дамып, бүгінгі күнге дейін өз маңызын жоғалтпай келеді. Ұлттық музыка халықтың тұрмыс-тіршілігін, өмір салтын, тарихи оқиғаларын баяндайды. Қазақтың музыкалық аспаптары мен дәстүрлі әуендері — халқымыздың рухани байлығы.

🎵 Тапсырма 1: «Аспапты таны»

🖼️ Оқушыларға ұлттық аспаптардың суреттері беріледі (домбыра, кобыз, жетіген, сырнай, дабыл және т.б.). Әр оқушы аспаптың атауын жазып, оның сипаттамасын қысқаша береді.

🎧 Тапсырма 2: «Әуенді тап»

🔊 Оқушыларға ұлттық әндер мен күйлерден үзінділер тыңдатылады. Олар қай музыкалық аспаппен орындалғанын және қандай жанрға жататынын анықтайды. Қазақтың дәстүрлі музыкасы арқылы оқушылар халықтық мұраның байлығын түсінеді.

★ 2. Тақырып: Музыкалық өлшемдер және ырғақтар

🎯 Мақсаты: Оқушылардың музыкалық ырғақ туралы білімін арттыру және қарапайым музыкалық өлшемдерді ажырата білуге үйрету. Музыкалық ырғақ әннің құрылымын және эмоционалды әсерін қалыптастырады. Әуен мен ырғақ дұрыс сәйкестендірілгенде, музыка тыңдаушыларға ерекше әсер етеді.

🎵 Тапсырма 1: «Өлшемді анықта»

👉 Оқушыларға 2/4, 3/4, 4/4 өлшемдеріндегі қысқа әуендік фразалар беріледі. Олар дұрыс өлшемді тандап, шапалақпен ырғаққа келтіріп орындауы қажет.

🎵 Тапсырма 2: «Өзіңнің ырғағыңды жаса»

📄 Оқушылар әртүрлі ұзақтықтағы ноталарды пайдаланып, өздерінің шағын ырғақтық үлгісін жасайды. Бұл тапсырма арқылы олар өз шығармашылығын дамытады.

★ 3. Тақырып: Ән айту мәдениеті

🎯 Мақсаты: Оқушылардың ән айту дағдыларын дамыту және дұрыс дауыс қою. Дұрыс вокалды техника әнді әдемі орындауға көмектеседі. Ән айту

барысында дауысты дұрыс қою, тыныс алуды бақылау, дыбыстарды таза орындау маңызды.

 Тапсырма 1: «Әнді жалғастыр»

 Оқушыларға белгілі бір әннің алғашқы жолдары айтылады. Олар жалғасын дұрыс орындап, дауыс интонациясына мән беруі керек.

 Тапсырма 2: «Әуен ойлап тап»

 Берілген сөздерге сәйкес келетін шағын әуен құрап, оны орындап беру. Бұл тапсырма балалардың музыкалық шығармашылығын дамытады.

 4. Тақырып: Қазақтың дәстүрлі әндері мен күйлері

 Мақсаты: Оқушыларға дәстүрлі қазақ музыкасының түрлерін таныстыру. Дәстүрлі әндер мен күйлер арқылы халықтың тарихы, тұрмыс-тіршілігі баяндалады. Күйлер домбыра мен кобызда орындалады және белгілі бір оқиғаларды бейнелейді.

 Тапсырма 1: «Жанрын анықта»

 Берілген музыкалық шығармаларды тыңдап, олардың қай жанрға жататынын анықтау (күй, терме, жыр, толғау және т.б.)

 Тапсырма 2: «Музыка және эмоция»

 Музыкалық шығарманы тыңдап, оның қандай көңіл-күй сыйлайтынын жазу (қуанышты, мұңды, шабыттандыратын және т.б.).

 5. Тақырып: Әлем музыкасы

 Мақсаты: Оқушыларға әлем халықтарының музыкасын таныстыру. Әрбір халықтың өзіне тән музыкалық стилі бар. Әр ұлттың музыкасы олардың мәдениеті мен салт-дәстүрін көрсетеді.

 Тапсырма 1: «Қай елдің музыкасы?»

 Оқушыларға әртүрлі елдердің музыкалық шығармалары тыңдатылады. Олар қандай елге жататынын табуы қажет.

 Тапсырма 2: «Музыкалық аспаптар сәйкестігі»

 Берілген музыкалық аспаптарды өз елімен сәйкестендіру.

 Бұл дидактикалық материал 5-6 сынып оқушыларының музыка сабағында қызығушылығын арттырып, музыкалық білімін жетілдіруге көмектеседі!